

ELS ALUMNES GRATUÏTS DE L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA (1840-1868)

La primera Escola Municipal de Música a Mataró es crea el 1840, està en funcionament fins al 1868 i té com a director i professor Jaume Isern. Ell ja havia començat el seu magisteri a la ciutat durant els anys 20, i des de llavors comença a influir molt decididament en el desenvolupament i «floreixement» de l'art musical, alhora que també incideix en la formació d'un bon gruix de deixebles notables.

Altres estudis ja han aprofundit tant en la importància d'Isern com a músic com en els seus alumnes més brillants. Ara, en aquesta comunicació, volem donar a conèixer els noms d'alguns dels nois que assisteixen a les classes ocupant les places gratuïtes de l'escola i que l'Ajuntament ha fixat per conveni.

L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

L'Escola Municipal de Música de la ciutat té com a mestre Jaume Isern des de la seva obertura, el 1840, però ell ja ha iniciat el seu magisteri musical el 1821, amb 23 anys, fent classes de solfeig, piano i violí, alhora que també inventa un instrument perquè els cecs escriguin notes musicals, la qual cosa li reporta diferents reconeixements.

Un pas important per a la consolidació dels estudis musicals que imparteix Isern, és quan l'Ajuntament de Mataró el protegeix com a músic el 18 setembre de 1829¹ i li dona el càrrec perpetu d'organista de la parròquia de Santa Maria, fent l'excepció que sigui clergue,² amb una assignació de 4.400 rals anuals pagats en quatre trimestres.³ Aquest nomenament representa, en certa manera, el primer pas cap a l'establiment de l'Escola Municipal de Música, ja que es crea ampliant les competències que té aquesta plaça. En aquests moments, podem considerar que és quan Isern comença el seu magisteri musical d'una especial importància que exerceix gairebé durant mig segle, però en tenim poques referències i només sabem que ensenya solfeig, piano i violí, amb bons resultats.⁴ La plaça d'organista és del prevere Baltasar Dorda, però a partir de 1820 sembla que no l'ocupa amb regularitat perquè n'ha obtingut una altra,⁵ tant l'Ajuntament com la parròquia, demanen a la diòcesi que els confirmi la situació i, en no resoldre's, l'Ajuntament decideix nomenar Jaume Isern.

Finalment, el consistori crea l'Escola Municipal de Música quan el 14 d'octubre de 1840, amb càrrec als pressupostos municipals, afegeix a les obligacions d'organista ensenyar música gratuïtament a quatre nens necessitats de la ciutat que l'Ajuntament designi, tenint preferència els cecs pobres; a més, obliga Isern a estar a la ciutat i no anar a cap altre establiment i, en no disposar de local propi, que es facin les classes a casa seva.⁶ Aquest canvi en les clàusules anteriors al càrrec d'organista, és molt possiblement motivat perquè el titular de la plaça, que és Dorda, mor el 15 de novembre de 1839, i, en guanyar l'oposició Isern, ja pot exercir-hi amb caràcter definitiu a partir de 1840.

El fet de precisar que tindran preferència per a aquestes places els alumnes cecs pobres, pot respondre a un cúmul de circumstàncies: Isern és cec, hi ha la creença generalitzada que els cecs tenen bona predisposició per aprendre música, ajudats per la seva concentració (bo i que Jaume Isern és del parer que només s'hi dediquin els que tenen certes aptituds),⁷ el 1835 l'Ajuntament ha fet una relació dels cecs de la ciutat⁸ i es constata que aprenen música, i finalment es veu com un acte de beneficència envers aquests ciutadans. De totes maneres, no hi ha constància que cap alumne de l'escola sigui cec.⁹

L'assignació a Jaume Isern per part de l'Ajuntament no varia des de 1829, ni s'augmenta en nomenar-lo mestre de l'Escola Municipal de Música, i és el que continua cobrant mentre exerceix a l'escola. Els cobraments són per trimestres, com la resta de mestres que són a càrrec dels pressupostos municipals, i tenim constància que fins al curs 1866-1867 cobra el mateix, mentre que el 1867-1868 passa a percebre una mica menys, 418 escuts, bo i que el pressupost continua essent el mateix. No sabem si a partir del curs següent segueix cobrant aquesta dotació o bé es disminueix més, ja que el febrer de 1869¹⁰ el consistori, pel tal de rebaixar els pressupostos municipals, demana a la Diputació provincial l'eliminació de la partida dels 4.440 rals que es paguen a Isern per invertir-los en obres públiques i, si bé no en sabem la resolució, tampoc tenim cap constància d'una assignació en els pressupostos municipals a partir del curs 1868-1869. És per aquest motiu, que ens decanem a pensar que a partir d'ara les classes de música que imparteix Jaume Isern, ja gran, són a nivell privat i sense cap subvenció municipal i, per tant, sense l'obligació d'ensenyar cap alumne gratuïtament.

L'ensenyament de la música per Jaume Isern

Ens és realment difícil de separar els ensenyaments que fa Jaume Isern com a Escola Municipal de Música i a nivell particular, i pensem que les diferències no poden anar més enllà dels alumnes a qui s'adreça, és per això que considerarem l'ensenyament que fa com un tot, sense fer-ne cap distinció, independentment de si rep els honoraris procedents de l'assignació de l'Ajuntament o de particulars.

Un moment d'especial rellevància en el seu magisteri, tant musical com de l'ensenyament de cecs, és el naixement del seu fill Carles l'any 1843, també invident

i gran geni musical, a qui es dedica a ensenyar des de molt petit i als tres anys i mig ja coneix harmonia.

Pedagògicament, les referències bibliogràfiques són que Jaume Isern ensenya música amb «capacitat i bon zel», obtenint bons resultats, i els ensenyaments que imparteix són majoritàriament de solfeig, violí, piano i orgue.¹¹ Segons els informes del propi Isern, la majoria dels seus alumnes gratuïts progressen adequadament en els estudis.¹² Les classes les fa a casa seva, ja siguin a nivell privat com de l'Escola Municipal de Música.

En els estudis gratuïts ensenya principis elementals de música i tenen una durada que la podem fixar, per norma general, entre els quatre i els sis anys: amb quatre anys, els alumnes han adquirit els coneixements necessaris per poder anar a treballar, i al cap de sis anys han acabat els estudis.¹³ Pensem que per als ensenyaments elementals de pagament podríem parlar d'uns continguts i d'una durada similar, als quals cal sumar estudis d'aprofundiment que molt probablement afegeixen.

Creiem que és una excepció com a alumne gratuït que el seu deixeble preferit, Lluís Viada, segueixi els estudis durant més d'onze anys,¹⁴ durant els quals ja comença a tocar l'orgue públicament,¹⁵ i és molt probable que després de deixar una d'aquestes places continués al costat del mestre durant molt més temps com a ajudant en les classes, i més tenint en compte que a partir de 1877 Isern queda parcialment impedit i ell assumeix les seves obligacions, tant d'organista com, l'any següent, també de les lliçons de música.¹⁶

Pel que fa als alumnes i deixebles de Jaume Isern, amb les dades que tenim, els podem agrupar atenent a qui van adreçades les classes:

- Futurs compositors i professors de música rellevants pel seu renom posterior a nivell local i català:¹⁷ Manuel Blanch Puig, Nicolau Guàrdia Giralt, Lluís Viada Castellà, etc.
- Membres de la Capella de Música de Santa Maria a partir de 1829, i el 1852 el consistori recorda a Isern que dins les seves obligacions com a organista hi ha d'ensenyar-los a tocar l'orgue.
- Afeccionats a la música i fills de la classe benestant, que reben classes particulars de pagament.
- Alumnes de les places gratuïtes, que aprenen principis elementals de música.
- Alumnes cecs: no tenim constància que en tinguí cap, i tampoc podem afirmar si els sis cecs que hi ha en la relació de 1835¹⁸ i que saben tocar el violí han fet classes amb ell, ni si posteriorment en segueixen de gratuïtes o de pagament.

Sabem que Isern fa servir l'atuell que ha inventat per escriure música, però no tenim constància que l'utilitzi pedagògicament, si bé podem suposar que també l'usa el seu fill Carles.

Jaume Isern sap crear una escola al seu entorn, d'una manera paral·lela a la que s'havia format secularment en la clerecia de la Capella de Música de Santa Maria però més moderna, amb ambient de cenacle i tertúlia, que està al dia tant de les darreres novetats de l'estètica musical com del pensament polític gràcies als seus contactes forans, i on els seus deixebles més destacables (com Blanch, Guañabens, Viada i el seu fill Carles) saben trobar l'estímul i l'al·licient a les seves inquietuds musicals.¹⁹

Els alumnes de les places gratuïtes

La primera notícia que tenim de demanda d'admissió d'un alumne en una de les quatre places gratuïtes dels ensenyaments de música que imparteix Isern és del 17 de desembre de 1840, quan Francesca Abat, vídua d'un capità, en demana una per al seu fill.²⁰ A partir de finals de 1840, l'Escola Municipal de Música comença a funcionar amb tota normalitat i els alumnes gratuïts que ha d'assignar l'Ajuntament és un tema que es resol en els plens. Normalment, les places tenen molta demanda i en alguns moments s'han de deixar nois fora. El procediment és el següent:²¹

- Els pares fan la petició formal al consistori demanant una de les places gratuïtes per al seu fill i, en alguns casos, s'exposa la seva ocupació, que es tindrà en compte a l'hora de considerar-lo necessitat.
- L'Ajuntament estudia les sol·licituds que es fan, i si hi ha places gratuïtes vacants, les assigna.
- A partir de 1844 l'escola ja té plenes les quatre places gratuïtes, i per a les que queden vacants hi ha més demandes de les que pot assumir. Llavors, abans de procedir a l'entrada de nous alumnes, l'Ajuntament demana un informe previ a Isern, i hi adjunta la seva sol·licitud d'admissió.
- Les baixes dels alumnes les aprova el consistori, previ informe de Jaume Isern, i poden ser perquè ja han fet tots els estudis que s'imparteixen, perquè no progressen adequadament o no tenen les aptituds necessàries per a la música o perquè han deixat d'assistir-hi.
- Jaume Isern, a partir de 1850, té l'obligació d'informar com progressen els alumnes gratuïts cada trimestre i quan hi ha una vacant gratuïta. També, a partir de 1867, si expulsa algun alumne ha de notificar-ho a l'Ajuntament, exposant els motius.²²
- Les places gratuïtes vacants, a partir de 1867, s'anuncien a la premsa local i es cobreixen ràpidament.²³

- Quan Isern informa que un alumne gratuït no assisteix a classe, no es dona immediatament la seva plaça com a vacant i se li dona un marge de temps, a no ser que hagi acabat els estudis o hagi expressat la seva voluntat de deixar-los.²⁴
- Hi ha sol·licituds a l'Ajuntament de ser nomenat supernumerari com a alumne quan es produeixi una vacant a les places d'alumne gratuït, però l'Ajuntament no ho concedeix.²⁵
- Les peticions d'entrada de nous estudiants es fan al llarg de tot l'any.

Per les dades que tenim de funcionament de l'Escola Municipal de Música, en les quatre places gratuïtes disponibles de 1840 a 1868 hi han passat un mínim de vint-i-cinc alumnes, tots considerats com a necessitats per part de l'Ajuntament, sovint fills de vídua, amb una mitjana d'estada al centre d'entre quatre i sis anys.

Els alumnes de les quatre places gratuïtes de què tenim constància són els següents:

Alumne	Pares	Data ²⁶	Permanència al centre
Manuel	Manuel Francesca Abat (vídua)	17-12-1840 4-3-1845	Entra Baixa perquè ha trobat un treball de músic
Gaspar Bague	Ramon Bager (esterer)	25-1-1841	Entra
Lluís Ponsa	Joan Ponsa (treballador de la terra)	25-1-1841 26-2-1847	Entra Baixa perquè ha acabat els seus estudis
	Teresa Coto (vídua)	8-3-1841	Entra
	Pau Guinot	28-11-1844	Entra el 17-12-1844 previ informe d'Isern
Baldomer Carrau	Salvador Carrau	3-12-1844 2-7-1852	Entra el 17-12-1844 previ informe d'Isern Baixa per disposició del consistori
	Joaquima Renter	3-12-1844	Entra el 17-12-1844 previ informe d'Isern
Carles Monnás	Carles Monnás	6-12-1844	Entra el 17-12-1844 previ informe d'Isern
	Mariana Mora (vídua)	20-4-1847	Entra però hi ha dues sol·licituds més que no s'accepten
Fèlix Palau		23-8-1850	No sabem la data d'entrada Baixa, fa més d'un any que no assisteix
Joaquim Sauri	Nicolau Sauri	23-8-1850 13-12-1859	Entra. Se li dona la plaça de Fèlix Palau Baixa
Antoni Carbonell	Pascual Carbonell	13-12-1850 30-6-1856	Entra Baixa perquè ha deixat d'assistir

Alumne	Pares	Data ²⁶	Permanència al centre
Pere Serra	Francesc Serra	13-12-1850 19-08-1853	Entra Baixa perquè es trasllada a Barcelona
Estanislau Soler		11-10-1852 27-1-1854	Entra. Hi ha diverses sol·licituds per a la plaça vacant de Baldomer Carrau Baixa perquè ha marxat
Francesc Soler	Francesc Soler Castellà	27-1-1854 19-2-1861	Entra, amb informe d'Isern, a la plaça d'Estanislau Soler Baixa perquè ha deixat d'assistir
Jeroni Giménez		16-4-1855	No sabem la data d'entrada Baixa perquè no vol aprendre més música
Joan	Rosa Blanchart	16-4-1855	Entra i ocupa la plaça de Jeroni Giménez
Lluís Viada		30-6-1856 8-11-1867	Entra i ocupa la plaça d'Antoni Carbonell Baixa perquè l'Ajuntament considera que ja està prou instruit
Antoni Clavell		10-2-1857	No sabem la data d'entrada Baixa perquè ha deixat d'assistir
Pere Camp	Antoni Camp	10-2-1857	Entra i ocupa la plaça d'Antoni Clavell
Joan Pons	Josep Pons	13-12-1859	Entra i ocupa la vacant de Joaquim Sauri
Joan Catà	Pau Catà	19-2-1861 28-11-1862	Entra i ocupa la vacant de Francesc Soler Baixa
Vicenç Llovet	Carme Casellas (vídua)	28-11-1862 25-10-1867	Entra el 2-12-1862 i ocupa la vacant de Joan Catà Baixa perquè Isern considera que té poca capacitat
Salvador Julià	Felicià Julià	19-9-1866	Entra
Joaquim Vives	Damià Vives (oncle)	19-9-1866	Entra
Ramon Pujol	Magí Pujol Riera	19-11-1867	Entra El 24-7-1868 Isern informa que no va a classe, però no es dona la plaça com a vacant
Josep Damian	Manel Damian	19-11-1867	Entra
	Àngel Escalada Rogé	19-11-1867	Demana entrar, però no pot fer-ho perquè no hi ha prou vacants
Jaume Martí Catà		26-5-1868 i 7-8-1868	Demana entrar, però no pot fer-ho perquè no hi ha vacants. Demana ser supernumerari per a quan hi hagi una vacant
Josep Pallerés	Josep Pallerés	24-7-1868	Demana entrar, però no hi ha vacants

CAP A UNA NOVA OFERTA PÚBLICA I GRATUÏTA DE CLASSES DE MÚSICA

Del període que va del 1869 fins al 1884, no tenim constància que existeixi cap centre sostingut pel consistori que supleixi l'Escola Municipal de Música d'Isern; i quan el 1883 la premsa mataronina es fa ressò que es comença a parlar d'obrir-ne una de gratuïta, afirma que fa molt de temps que no n'existeix cap a la ciutat.²⁷ Durant aquests anys, l'única entitat que organitza classes gratuïtes de música i que tenen continuïtat a partir de 1867 (fins almenys el 1886) és l'Ateneu Mataronès, que compta amb algun ajut municipal,²⁸ i en certa manera podrien omplir aquest buit, si bé hem de tenir en compte que Isern influeix molt probablement en l'obertura d'aquestes classes perquè és soci de l'entitat i, després d'ocupar alguns càrrecs aquest any, n'és el president.

El 18 de desembre de 1883 l'Ajuntament aprova per unanimitat la creació de l'Escola Municipal de Música a partir de l'1 de gener de 1884. Obre el dia 4, amb una sessió inaugural al local de l'Ateneu Mataronès, que compta amb unes instal·lacions adequades per a l'ocasió i també rep una dotació municipal.²⁹ Aquesta nova Escola Municipal de Música obre amb uns objectius clarament diferents de l'anterior, i la seva creació està envoltada d'una gran polèmica a nivell popular i del consistori:³⁰

- L'objectiu del centre és que sigui la base d'una banda municipal.
- L'escola és d'ensenyament gratuït amb una classe o acadèmia (no només quatre alumnes).
- La dotació es preveu de 1.000 pessetes a l'any, i es pretén reduir a la meitat la que es fa als dos ateneus de 1.000 pessetes perquè es veu excessiva, i així no es gravaran els pressupostos municipals.
- S'ubica a l'edifici de la Fleca, al costat de l'Escola de Dibuix, també sostinguda per l'Ajuntament.³¹
- Es nomena com a director el prevere Gaspar Collet, fundador del Cor carmelità, sense passar concurs-oposició (en canvi, és refusat pel mateix Ajuntament com a mestre de capella).³²
- Es nomena la comissió de Foment de l'Ajuntament perquè redacti les bases o reglament amb els drets i deures del director-professor i dels alumnes, a més de proposar les despeses indispensables per al material necessari.

La polèmica que suscita a la ciutat la creació d'aquest nou centre educatiu, ens la reflecteix àmpliament la premsa³³ en dos sentits oposats. *El Semanario de Mataró* hi està molt a favor i afirma que la població ho veu molt bé; en canvi, *El Nuevo Ideal*, que s'havia fet ressò de la proposta de crear una acadèmia de música pública i gratuïta, no està d'acord amb les intencions de la seva creació ni amb les

condicions en què s'ha portat a terme, i critica que els consellers han votat precipitadament, per unanimitat, una proposició sense haver-se fet ni un estudi o informe; tampoc no està d'acord amb el nomenament del director sense haver passat un concurs-oposició i afirma que hi ha altres professors més dignes i il·lustres, i també veu amb mals ulls que s'hagi retallat l'assignació que es feia als ateneus a la meitat, per aconseguir les 1.000 pessetes necessàries per obrir aquest nou centre.

Finalment, aquesta escola s'incorpora a l'Escola d'Arts i Oficis, quan aquesta obre les seves portes el 1886, dins la secció de Belles Arts, com també fa la de Dibuix, i amb el mateix Gaspar Collet de professor.³⁴

ALTRES ESCOLES DE MÚSICA I ENSENYAMENTS MUSICALS A LA CIUTAT

Durant el període de la primera Escola Municipal de Música (1840-1868), a la ciutat també hi ha altres centres que imparteixen classes de pagament i mestres particulars, però cap té el ressò i la importància d'Isern.

El setembre de 1864 l'Ateneu Mataronés, com a institució, projecta l'organització d'un es de classes de música de pagament d'11 a 12 del matí, però no tenim constància de si finalment s'arriben a desenvolupar. A partir de setembre del 1867 comença a impartir-se música per a la classe obrera dins les classes gratuïtes nocturnes, que tenen continuïtat de solfeig, instrumentació i composició els dimarts, dijous i dissabte, i són a càrrec de Nicolau Guañabens, que és soci professor i deixeble de Jaume Isern.³⁵

Els col·legis privats grans també ofereixen estudis de música als seus alumnes, entre ells el Colegio de Juan B. Viza, a partir de 1854, com a opcional i de pagament; el Colegio Valldemia, a partir de 1855, dins els estudis artístics, amb solfeig i piano inclosos en el preu; el Colegio Mataronés, a partir de 1861, com a opcional i de pagament; el col·legi de nenes de Sant Josep, a partir de 1853, com a assignatura opcional i de pagament; el Colegio de señoritas de Ana Casañas, des del curs 1864-1865, com a opcional i de pagament; i, al Cor de Maria, també hi ha la directriu de fer-ne, però no tenim constància que s'arribi a materialitzar. També a l'església de Santa Anna dels Pares escolapis hi ha una escolania per al culte de l'església i en els exàmens públics del col·legi hi ha una part musical, almenys en el període 1820-1823, però no hi ha constància que s'imparteixi aquesta matèria a l'escola fins al 1865, en què els pensionistes fan música però han de pagar les classes a part.³⁶

També hi ha tot un seguit de mestres particulars de música que exerceixen a la ciutat. Pocs tenen el magisteri musical com a ocupació prioritària, i majoritàriament s'hi dediquen com a complement a les seves obligacions. És de destacar que alguns d'ells, per tal d'aconseguir la protecció municipal, i tenint en compte que l'Escola Municipal de Música no pot atendre tots els alumnes gratuïts que demanen plaça, fins i tot s'ofereixen a ensenyar alumnes gratuïtament.

Durant el període 1840-1868 les dues iniciatives particulars que sembla que tenen una major envergadura, atenent a les classes que es proposen impartir, són les que els músics tenen el magisteri com a tasca prioritària, i són les de Vila el 1858 i les d'un altre músic (de qui no sabem el nom) el 1867, que es plantegen un ensenyament que comprèn diferents graus i classes i, fins i tot, el primer ofereix ensenyar gratuïtament joves pobres que l'Ajuntament designi, però en cap dels dos casos tenim cap referència posterior.

Alguns dels músics que es dediquen a fer classes a la ciutat són:³⁷

- Bru Vila: el març de 1858 vol establir una acadèmia de música que compregui del solfeig fins al darrer grau de composició, i ofereix l'ensenyament gratuït a quatre joves pobres amb l'única condició que aquesta qualificació la faci l'Ajuntament, demanant-li protecció, i el consistori accepta, però no tenim constància que es porti a terme.
- Francesc Tomás: a partir del gener de 1867 ensenya a tocar el piano i la guitarra amb solfeig i números. També afina pianos, en compra i ven.
- Un músic desconegut:³⁸ a partir del mes d'agost de 1867 obrirà dos classes de solfeig i instrument, una al matí i l'altra a la tarda, l'escola és a la Riera número 52, primer pis. També s'ofereix per donar lliçons particulars a domicili.
- Gabriel Díez: a partir de novembre de 1868 ensenyarà senyoretes i altres alumnes. És professor de piano, ve a viure a la ciutat i és deixeble del senyor Biscarri, professor del Conservatori del Liceu de Barcelona.

Voldríem remarcar que no tenim informació que cap dona es dediqui al magisteri musical a nivell particular, o dones que en segueixin classes, i l'única iniciativa en aquest sentit és la de 1868 de Gabriel Díez.

Montserrat Gurrera i Lluç

Aquesta comunicació forma part d'un projecte d'estudi que es desenvolupa gràcies a una llicència retribuïda concedida pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 4182 de 26-7-2004).

NOTES

- 1.- Data de l'escriptura pública del càrrec.
Arxiu Municipal de Mataró (AMM), Acords municipals, 28 abril 1852.
- 2.- Sembla ser que a principis de segle ja s'havia plantejat algun tipus d'excepció, quan al 1817, en morir-se el prevere Bonaventura Quintana, l'Ajuntament ha de cobrir la plaça i no troba cap músic de professió i natural de la ciutat; llavors proposa al rector si pot oferir places de músic de l'església parroquial a una persona d'alguna altra professió, però de la ciutat. AMM, Acords municipals, 18 agost 1817.
- 3.- AMM, AH-105, AH-175 i AH-177.
- 4.- TERCENCI THOS I CODINA, *Biografies de D. Jaume Isern y Colomer y D. Carles Isern y Vinyas. Solemnitat literari-musical de les Santes de 1889*. Establiment tipogràfic de Filicija Horta. Carrer de Argenton, núm. 3 (Mataró 1889), text sense numerar.
LLUÍS VILADEVALL MALGÀ, *Els Isern intims*. Impremta Minerva i publicacions del *Diari de Mataró* (Mataró, sense data), 17.
- 5.- AMM, Acords municipals, 28 febrer 1820.
- 6.- L'escriptura pública entre l'Ajuntament i Jaume Isern com a organista perpetu i l'assignació econòmica, es fa el 18 de setembre de 1829. Se li afegeixen les obligacions d'ensenyar música gratuïtament el 23 de novembre de 1840. La Diputació Provincial aprova la proposta d'escola i l'assignació el 23 de novembre de 1840.
AMM, Acords municipals, 19 desembre 1840, 28 abril 1852 i 5 febrer 1869.
AMM, AH-105, AH-170 i AH-177.
- 7.- *Diario de Barcelona*, 9 de setembre de 1861.
- 8.- Aquesta relació respon a la RO de 16 de gener de 1835, i inclou cecs i sordmuts.
AMM, AH-224.
- 9.- AMM, Acords municipals de 1840 a 1869.
Vegeu les dates en el quadre de l'apartat següent.
- 10.- AMM, Acords municipals, 5 febrer 1869.
- 11.- AMM, Acords municipals, 4 març 1845.
«D. Jaime Isern y Colomer», *El mataronés, suplemento artistico literario de mataroneses ilustres*, número 1, año 1 (Mataró, abril de 1887).
LLUÍS VILADEVALL MALGÀ, *Els Isern intims*. Impremta Minerva i publicacions del *Diario de Mataró* (Mataró, sense data), 20.
- 12.- AMM, Acords municipals, 13 desembre 1850.
- 13.- Bo i que l'alumne Joaquim Sauri necessita nou anys perquè Isern consideri que està bastant instruit, no sabem per quin motiu aquest alumne assisteix més anys del normal a l'escola, podria ser que fos cec?. AMM, Acords municipals, 4 març 1845, 26 febrer 1847, 13 desembre 1859 i 5 febrer 1869.
- 14.- Entra com a alumne gratuït el 30 de juny de 1856, i el 8 de novembre de 1867 l'Ajuntament li denega que segueixi més estudis gratuïts.
AMM, Acords municipals, 30 juny 1856 i 8 novembre 1867.

- 15.- El 1864 Lluís Viada Castellà ha tocat l'orgue a les 40 hores de les religioses carmelites, i anteriorment havia tocat al Casino Mataronès.
Revista Mataronesa, 30 octubre 1864.
- 16.- LLUÍS VILADEVALL MALGÀ, *Els Isern intims*. Impremta Minerva i publicacions del *Diario de Mataró* (Mataró, sense data), 51-52.
- 17.- «D. Jaime Isern y Colomer», *El mataronés, suplemento artistico literario de mataroneses ilustres*, número 1, año 1 (Mataró, abril de 1887).
TERENCI THOS I CODINA, *Biografies de D. Jaume Isern y Colomer y D. Carles Isern y Vinyas. Solemnitat literari-musical de les Santes de 1889*. Establiment tipogràfic de Filicià Horta. Carrer de Argentona, núm. 3 (Mataró 1889), text sense numerar.
LLUÍS VILADEVALL MALGÀ, *Els Isern intims*. Impremta Minerva i publicacions del *Diario de Mataró* (Mataró, sense data), 20.
- 18.- AMM, Acords municipals dels anys 1840 al 1868. AMM, AH-224.
- 19.- JAUME GONZÁLEZ-AGÁPITO, «Esbós biogràfic i obra musical de Mn. Manuel Blanch i Puig», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 17 (Mataró, juliol 1983).
- 20.- AMM, Acords municipals, 17 desembre 1840.
- 21.- Queden alumnes fora sobretot els anys 1844, 1867 i 1868.
AMM, Acords municipals dels anys 1840 al 1869.
- 22.- El 1850 hi ha la sol·licitud d'entrada de Nicolau Sauri en les places gratuïtes, i en canvi Felix Palau no hi assisteix des de fa un any i Pau Ginot no progressa adequadament, per tant, s'exclou Palau, s'amonesta Ginot i es demana a Isern que informi dels progressos dels alumnes gratuïts perquè això no torni a passar.
AMM, Acords municipals, 23 agost 1850 i 25 octubre 1867.
- 23.- El 8 de novembre de 1867 es declaren dues places vacants: la deixada per Vicenç Llovet (Isern ha considerat que té poca capacitat) i Lluís Viada (l'Ajuntament ha considerat que ja està prou instruit perquè ha assistit a classe més d'onze anys i considera caducada la concessió). L'anunci de les vacants surt a la premsa local el dia 10, donant un termini de presentació de sol·licituds de set dies i hi ha tres sol·licituds per a les dues places disponibles.
AMM, Acords municipals, 8 i 19 novembre 1867.
Crònica Mataronesa, núm. 44, 10 novembre 1867.
- 24.- El 24 de juliol de 1868 Isern informa que el seu alumne Ramon Pujol no va a classe (i fa menys d'un any que ha iniciat els estudis), al mateix dia hi ha una sol·licitud de Josep Pallerés per cobrir aquesta plaça i se li diu que de moment no hi ha cap vacant. AMM, Acords municipals, 24 juliol 1868.
- 25.- Jaume Martí demana el 26 de maig i el 7 d'agost de 1868 que se'l nomeni supernumerari per alumne, i l'Ajuntament (bo i que diu que ho tindrà en compte) li respon que no hi ha vacants. AMM, Acords municipals, 26 maig, 24 juliol i 7 agost 1868.
- 26.- AMM. Data de l'acord municipal en què s'aprova l'acceptació o la baixa com a alumne gratuït.
- 27.- *El Nuevo Ideal*, núm. 7, 18 novembre 1883.

- 28.- En obrir-se el 1884 la nova Escola Municipal de Música, l'Ajuntament li redueix l'assignació.
- 29.- AMM, Acords municipals, 18 desembre 1883.
El Mataronès, 20 gener 1884, *El Liberal*, 6 i 20 gener 1884 i *El Nuevo Ideal*, núm. 12, 23 desembre 1883.
- 39.- La premsa local té dues opinions clarament oposades als objectius i procediment que s'ha seguit per obrir el centre. En el consistori, el senyor Mosella també exposa que s'hauria d'estudiar més la iniciativa, proposa un concurs-oposició per ocupar la plaça de director i que no es rebaixin les subvencions als ateneus. *El Nuevo Ideal*, núm. 14, 6 gener 1884.
- 31.- AMM, Acords municipals, 18 desembre 1883, 6 maig i 30 setembre 1886 i 30 octubre 1894.
Semanario de Mataró, núm. 31, 23 desembre 1883, *El Nuevo Ideal*, núm. 12, 23 desembre 1883 i núm. 14, 6 gener 1884 i *El Liberal*, 20 gener 1884.
- 32.- *Semanario de Mataró*, núm. 31, 23 desembre 1883 i *El Nuevo Ideal*, núm. 12, 23 desembre 1883.
- 33.- *Semanario de Mataró*, núm. 31, 23 desembre 1883 i *El Nuevo Ideal*, núm. 12, 23 desembre 1883 i núm. 14, 6 gener 1884.
- 34.- A partir dels dos dictàmens fets per les comissions de Foment i especial de l'Escola d'Arts i Oficis, s'aproven les bases del centre.
AMM, Acords municipals, 14 octubre 1886.
El Mataronès, núm. 21, any XI, de 23 maig, i núm. 43, any XI, de 17 octubre 1886.
- 35.- NICOLAU GUANYABENS CALVET, «La música de Nicolau Guanyabens i Giral», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 15 (Mataró, desembre 1982).
Crònica Mataronesa, núm. 35 i 36, 8 i 15 setembre 1867, núm. 37, 13 setembre 1868.
Revista Mataronesa, núm. 34, 11 setembre 1864.
- 36.- JOAN FLORENSA PARÈS, *L'ensenyament a Catalunya durant el Trienni liberal (1820-1823)*. *El mètode dels escolapis*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona 1996), 243-244.
Ejercicios literarios que ofrecen al público las aulas de Aritmética, Gramática, Oratoria y Poesia de las Escuelas Pias de la Ciudad de Mataró, en los días 10, 11, 12, 13 de julio de 1.821, a las 4 de la tarde, J. Abadal (Mataró 1821).
Diario de Barcelona, 25 juliol 1865.
- 37.- AMM, Acords municipals, 5 març 1858.
Crònica Mataronesa, núm. 2, 31-33 i 35 de 13 gener, 11, 18 i 25 agost i 8 setembre 1867; núm. 46, 8 novembre 1868.
- 38.- En els padrons municipals d'aquests anys no hi ha la Riera, i no el podem identificar.
AMM, GOB 96/97.

BIBLIOGRAFIA

- CAMPDERÁ CAMÍN, Francisco. *Descripciones de algunos instrumentos para enseñar a los ciegos las primeras letras y la escritura en notas de música por D. Jaime Isern, ciego de nacimiento. Antecede una noticia bibliográfica del autor. Escrita por D. Francisco Campderá y Camín, socio corresponsal de la Real Academia de Ciencias Naturales y Artes de la ciudad de Barcelona, de la Sociedad Económica de Amigos del País de la misma y de la de Tortosa, etc. Con láminas.* Imprenta de D. Francisco Oliva, calle de la Platería (Barcelona 1837).
- COSTA OLLER, Francesc. *Mataró liberal 1820-1856. La ciutat dels burgesos i proletaris.* Caixa d'Estalvis Laietana (Mataró 1985).
- Ejercicios literarios que ofrecen al público las aulas de Aritmética, Gramática, Oratoria y Poesia de las Escuelas Pías de la Ciudad de Mataró, en los días 10, 11, 12, 13 de julio de 1.821, a las 4 de la tarde.* J. Abadal (Mataró 1821).
- FLORENSA PARÉS, Joan. *L'ensenyament a Catalunya durant el Trienni liberal (1820-1823). El mètode dels escolapis.* Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona 1996).
- GONZÁLEZ-AGÀPITO, Jaume. «Esbós biogràfic i obra musical de Mn. Manuel Blanch i Puig», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 17 (Mataró, juliol 1983).
- GUANYABENS CALVET, Nicolau. «La música de Nicolau Guanyabens i Giralb», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 15 (Mataró, desembre 1982).
- THOS i CODINA, Terenci. *Biografies de D. Jaume Isern y Colomer y D. Carles Isern y Vinyas. Solemnitat literari-musical de les Santes de 1889.* Establiment tipogràfic de Filicià Horta. Carrer de Argentona, núm. 3 (Mataró 1889).
- VILADEVALL MALGÀ, Lluís. *Els Isern intims*, impremta Minerva i publicacions del *Diario de Mataró* (Mataró, sense data).
- «D. Jaime Isern y Colomer», *El mataronés, suplemento artistico literario de mataroneses ilustres*, número 1, año 1 (Mataró, abril de 1887).

PERIÒDICS

- Crónica Mataronesa* (1867-1868).
Diario de Barcelona (1865).
El Liberal (1884).
El Mataronés (1884).
El Nuevo Ideal (1883-1884).
Revista Mataronesa (1864).
Semanario de Mataró (1883).

DOCUMENTS DIVERSOS

- Arxiu Municipal de Mataró (AMM):
Acords municipals dels anys 1817, del 1840 al 1869, 1883, 1886 i 1894.
Padrons GOB 96/97.
Arxiu Històric (AH). Lligalls AH-105, AH-170, AH-175, AH-177 i AH-224.
Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró (MASMM), Llibres de la capella de música.